

Ønsketreet

Taler

Harald 5

Dato

31 desember 2016

Sted

NRK1 og TV2

Omstendigheter

Nyttårstale

1 I sommer hadde vi et helt spesielt tre i Slottsparken. Vi kalte det Ønsketreet. Der ble mennesker som besøkte parken invitert til å henge opp sine håp og ønsker for Norge og verden.

5 Gjennom hele sommeren blafret folks ønsker i vinden. Stadig flere kom til. Grenene på det gamle treet hang tungt av håpene til barn og voksne, unge og eldre, nordmenn og utenlandske turister.

For meg var det fint å se at mange av de ønskene som folket uttrykte falt godt
10 sammen med mine egne håp og ønsker for landet vårt og fremtiden.

2016 ble et opplevelseriikt år fylt av takknemlighet for oss. I anledning vårt 25-årsjubileum som kongepar opplevde vi norsk gjestfrihet og varme på sitt aller beste - gjennom møter med mennesker på jubileumsreisen langs kysten, og på de
15 mange hagefestene som ble arrangert. Dronningen og jeg vil takke varmt for alle gode minner som er skapt gjennom dette spesielle året. Et av mine største ønsker er at vi skal kunne fortsette å møte hverandre i frihet, uten frykt og stengsler, uten gjerder som skaper avstand. Det er en av de viktigste verdiene i vårt norske, åpne samfunn.

20

På en av lappene et barn hadde skrevet til Ønsketreet, stod det:
«Jeg ønsker at alle blir litt snillere mot seg selv.»

Det synes jeg var et klokt ønske. Mange opplever at det stilles så store krav til
25 dem at de blir psykisk og fysisk utslitte. Men mitt inntrykk er at mange av kravene også stilles av oss selv. Vi sliter oss rett og slett ut ved å tenke på at vi ikke strekker til.

30 Noe av det aller viktigste for oss mennesker tror jeg er å få føle at det er bruk for oss. Å få føle seg nyttig, å få utrette et godt dagsverk. Mange som opplever å stå utenfor arbeidslivet, kjenner seg nok igjen i dette.

I år har vi markert 50-årsjubileet for funnet av olje på norsk sokkel - med all den
35 velstanden det har skapt for Norge. Samtidig har mange nettopp innen denne næringen mistet jobben sin.

Jeg er imponert over all den viljen til nytenkning og omstilling som jeg har sett og hørt om dette året.

40

Et av mine ønsker er at vi skal klare å se og favne alle de menneskelige ressursene i landet vårt. At alle kan føle at de bidrar og kjenner seg nyttige - uavhengig av alder, kjønn, etnisitet eller funksjonsevne.

45 Et annet ønske på treet var skrevet av en jente og en gutt sammen.
«Jeg ønsker at vi gjør det trygt for kvinner å bo i Norge - og at vi må få slippe å be om dette flere ganger», stod det.

Samfunnet vårt skal være trygt for alle. Spesielt må vi arbeide for at de mest
50 sårbare og utsatte beskyttes best mulig. I 2015 vedtok verdens ledere de nye bærekraftmålene for å skape en bedre verden. Et av målene handler om å bekjempe vold mot kvinner og barn. På dette området erkjente Norge at vi må gjøre en ekstra innsats i vårt eget land. Skal vi klare å skape et trygt samfunn for alle, er det viktig at det blir satt ord på det som foregår, og at de som har
55 mulighet til å hjelpe, er kloke lyttere med sterk handlekraft.

I Oppland fylke hadde 4.-7. trinn på grunnskolene en oppgave der de skulle skrive brev til Kongen, som jeg senere fikk lese. En jente hadde skrevet i sitt brev til meg: «Det er viktig å holde på tradisjonene fra gammelt av, så de ikke blir
60 pakket sammen og lagt i en støvete skuff».

Et tre er et fint bilde på dette. Røttene er arv og tradisjoner. Treet over bakken utsettes stadig for påvirkning som krever vedlikehold gjennom skiftende årstider og livsstadier. Så lenge treet lever, graver røttene seg sakte dypere og dypere ned.

65

I Norge er mange tradisjoner både religiøst og kulturelt betinget. Flere av dem er

knyttet til julehøytiden vi akkurat har feiret. Fra i morgen - 1. januar 2017 - er Kirken formelt adskilt fra staten. Samtidig markerer vi at det er 500 år siden
70 reformasjonen, som fikk stor betydning for hele samfunnsutviklingen. Det er viktig å være røttene våre bevisst - og gi nye generasjoner mulighet til å forstå referansene i kulturen vår. Det handler både om historie, religiøse tradisjoner og fortellinger, myter, eventyr, musikk og billedkunst.

75 I enhver kultur, i et hvert land, er kjennskap til denne arven med på å gjøre oss helere som mennesker. Det er en rikdom som hjelper oss til å kjenne at vi hører til et sted og ikke lever i et vakuum. At vi har blitt påvirket og inspirert av de samme kildene som mennesker som har levd før oss.

80 Dette opplevde vi da vi i fjor inviterte til fler-religiøst gjestebud på Slottet. Da vi delte tanker, kulturuttrykk og mat fra ulike religiøse skattkister, kom vi nærmere hverandre og forstod hverandre bedre.

Det er mitt håp at vi også i en tid med stadig nye impulser utenfra gir plass til å
85 gå inn i vårt eget skattkammer og gjøre innholdet levende, for oss selv og hverandre. Min erfaring er at ved å stå trygg i bevisstheten om egen arv, kan man lettere møte andre med et åpent sinn.

Dronningen og jeg ble minnet om vår forankring under jubileumsgudstjenesten
90 i Nidarosdomen 23. juni - som markerte at det var 25 år siden vi ble signet nettopp der. Det å få Guds velsignelse over gjerningen vår - og å få knele ned der hvor både min far og farfar tidligere hadde mottatt den samme velsignelsen, opplevdes som en stor styrke.

95 -----

Ungdom gir uttrykk for at de ønsker stabilitet, tilstedeværelse, ro og gode samtaler. Det har til alle tider vært utfordrende å være ungdom. Men jeg føler oppriktig med unge i dag som står overfor så mange flere valg og så mye mer ytre
100 påvirkning og press enn det som var tilfellet for bare én til to generasjoner siden.

Midt i dette er jeg dypt imponert over mange unge. Dere er forbilder for oss eldre som ikke har klart å engasjere oss nok i temaer som miljø og fordeling av
105 godene. Mange av lappene på Ønsketreet - spesielt fra de yngste - uttrykker håp

om mindre søppel og bedre klima. Den sosiale bevisstheten og samvittigheten jeg møter hos mange av dere som er unge i dag, gjør meg svært optimistisk med tanke på fremtiden.

110

Et av de fineste ønskene jeg har hørt uttrykt gjennom året som har gått, kom fra en politimann som jobber med ungdom i trøbbel. Samtalen mellom ham og en av ungdommene ble gjengitt i Dagsrevyen i høst. Da den unge gutten mente politimannen bare drømte når han trodde på en endring for ham og kameratene, svarte politimannen:

115

«Kanskje det. Men min drøm starter med deg.» Da ble gutten stille.

Min drøm for deg.

120

Hvis vi har gode drømmer for hverandre, hvis vi vil hverandre vel - da kan mye magisk skje. Det er godt for oss å bidra til at andre kan ha det bra. Både i nærmiljøet vårt, i Norge og som verdensborgere. En spesiell takk vil jeg i kveld rette til alle dere som er i tjeneste utenfor landet - og som kanskje savner familie og nære venner akkurat i kveld.

125

Takk for den innsatsen dere gjør gjennom diplomati og humanitære organisasjoner, gjennom politiet og forsvaret - for fred, stabilitet, helse og trygghet for medmennesker.

130

Kjære alle sammen,

Både Dronningen og jeg fyller 80 nå i dette året vi går inn i. For oss er det litt uvirkelig. Som så mange eldre har erfart før oss, føler man seg jo sjelden så gammel som tallet tilsier. Det gir oss stor glede å få møte så mange mennesker som gjør inntrykk på oss, som gir oss nye ideer, som gir oss bildet av det nye Norge - med sine muligheter og utfordringer. Mennesker vi håper og tror skal klare å bygge landet videre på verdier som tillit, felleskap og raushet. Mennesker som vil prege samfunnet vårt med sine gode krefter og store kunnskap.

135

Livet har lært meg at det som er viktigst for oss mennesker ikke forandres så veldig mye gjennom tidene. Vi trenger noen som bryr seg om oss. Vi trenger at det er bruk for oss. Vi trenger å bli sett - og anerkjent - for den vi er. Vi trenger at noen har tid til å lytte og være til stede. Vi trenger å kjenne at vi er til for noe og noen utover oss selv.

140

Derfor blir jeg glad for at denne lappen blafret ytterst på en gren på Ønsketreet:
«Jeg ønsker et Norge som er rikt i sitt mangfold, med evne til å elske sin neste,
hvor man kan få være som man er. Et land med ekte frihet!»

150

I det nye året håper jeg både Norge, Europa og verden kan preges av dette:

At vi som deler denne jorden erkjenner at vi først og fremst er medmennesker.
At vi klarer å samle oss om å arbeide for en sunnere verden.

155 At vi velger å bekjempe ondt med godt.

Og fra Ønsketreet i Slottsparken kommer det et aller siste håp:
«At alle ønskene på treet må gå i oppfyllelse».

160 Godt nytt år!

Kilde

slottet.no

165

Emner

Arv, Kongehuset, Kongeparet, Kristendom, Kultur, Medmenneskelighet, Nyttårstale, Tradisjoner

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/onsketreet>

170

175

180